

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 11.

Sobota 5. februarja 1927.

Leto II.

Borba avstrijskih sodrugov proti avstrijskim in madžarskim fašistom.

Avstrijsko republiko — avstrijskim delavcem!

Že zadnjič smo pisali o velikem volilnem uspehu avstrijskih sodrugov pri volitvah v burgenlandski deželni odbor. Nad desetisoč kmetov je pri teh volitvah glasovalo za kandidate avstrijske socialne demokratične stranke! Ta nepričakovana zmaga med podeželskim, čisto kmečkim prebivalstvom Burgenlanda, je, naravno, hudo vznemirila avstrijske vladne kroge, ki žive itak v velikem strahu pred bližnjimi volitvami v državni zbor — zlasti pa razburila do skrajnosti nemške in madžarske nacionaliste. Ti so ves čas kovali svoje skrite nakepe in iskali prilike, da se maščujejo. Hoteli so na vsak način reagirati — in so kot uvod v svojo velikopotezno akcijo sporazumno z avstrijskimi vladnimi strankami — krščanski socialci in velenemci — začeli na samem Dunaju strupeno napadati dunajski socialnodemokratični občinski svet in deželni zbor zaradi njegove gradbene delavnosti na račun davkov, ki jih mora plačevati tudi velekapital in bančna finančna plutokracija — obenem pa pripravil oborožen napad na mirne burgenlandske kmete.

V burgenlandski vasi Schottendorf, tik ob madžarski meji, so si dali avstrijski in madžarski fašisti, takozvani „Frontkämpferji“, rendezvous. Tam se jim je zdelo, da bodo mogli še najlažje izvršiti svoja junakstva, ker so na samem frontni junaki se pa očitno niso hoteli izpostaviti preveliki nevarnosti...

Tam ob ogrski meji so se našli dunajski in budimpeštanski nacionalistični junaki v polni bojni opremi — njim nasproti se je pa zbrala na postajici Schottendorf delavska varstvena četa, ki pa ni bila oborožena in ni torej imela namena nastopiti s silo proti izzivalcem in vsiljevalcem — hotela je samo pozvati razgrajanje, da naj nadaljujejo mirno svojo pot in ne silijo v vas. Baš ko so se že začela pogajanja med obema skupinama, so prikorakali od druge strani madžarski „Kämpferji“, ko so bili tako naši sodrugi potisnjeni vmes med dve sovražni liniji, so fašistični junaki nenkrat začeli divje streljati v živo delavsko meso! Sodrugi Šmarič, invalid, je bil v hipu mrtev, njega je pogodilo nad dvajset strelcev, poleg njega je padel tudi osemletni deček, ki se je slučajno nahajal v bližini postaje — njega je pogodilo šestnajst strelcev!

Morilci so torej streljali v ono malo četo naših sodrugov kakor v strelskem jarku, in še sreča, da niso vsi ti strelci pogodili in ubili še več naših ljudi!

Ko so junaki opravili tako sijajno svoj „patriotski“ nemško-madžarski posel — so se seveda razbežali na vse strani in odklanjali vsako odgovornost! Pod pritiskom javnosti so pa bili morilci kasneje vendarle aretirani.

Kajti vest o tem nečuvnem napadu na mirno kmečko naselbino, ki so si jo nacionalisti izbrali za svoj „Uebungsplatz“, da kaznujejo burgenlandske kmete zaradi njihovega socialističnega mišljenja, je vzbudi-

la na Dunaju in v drugih krajih Avstrije tako razburjenje, da se je vlada, ki je prej očitno štela to kazensko ekspedicijo, ustrašila in začela morilce preganjati in zapirati.

Na Dunaju se je polotilo proletariata tako veliko razburjenje, da so delavci v nekaterih tovarnah spontano takoj zaštrajkali in se nato zbrali v taki množini pred rotovžem, da je moralo govoriti obenem na raznih mestih nad 50 govornikov! Bilo se je bati resnih spopadov in še resnejših dogodkov. Enako razburjenje je vladalo tudi v drugih mestih obstojala je resna nevarnost civilne vojne.

Strankino vodstvo je nato sklenilo:

1. Da se v sredo ob 11. dopoldne vrši po vsej avstrijski republikli četrtturni generalni štrajk. Štrajkajo tudi železnice in sploh vsi obrati, delavnice itd., generalni štrajk v najširšem pomenu besede;

2. Da se ojači in oboroži delavski republikanski „Schutzbund“;

3. Da zahteva delavstvo, izogibajoč se civilni vojni, takojšen razpis volitev v državni zbor, pri katerih mora socialistična stranka dobiti večino in s tem prevzeti državno oblast v svoje roke!

Stranka je nadalje v posebnem manifestu podčrtala velepatriotsko početje patriotske avstrijske krščansko-socialne in velenemške vlade, ki je doslej podpirala madžarsko propagando in madžarsko veleposest v Burgenlandu. Vladi je bilo znano, da se v Burgenlandu vrši aktivna madžarska propaganda za zopetno priključenje te pokrajine Madžarski, ker burgenlandski madžarski veleposestniki čutijo, da zgubivajo v avstrijski republikli pod pritiskom jakega in aktivnega socialističnega gibanja svoje privilegije, pa bi zato radi znova zasužnjili probujajoče se burgenlandske kmete. Vladi je bilo vse to dobro znano, pa je trpela in štela to rovarjenje, ker je avstrijski klerikalni stranki več za svoje klerikalne in monarhistične madžarske sobrate, kakor pa za avstrijsko republiko, kateri trenutno še načelujejo!

Tako je namreč v praksi patriotsko pojmovanje buržuazije, da zataji in izda lastno domovino, če vidi v nevarnosti svoje buržuazne pravice in svoje ljudstvu oropano bogastvo!

Zato je avstrijska socialna demokratična stranka sklenila, da se mora republikanski „Schutzbund“ ojačiti, da bo branil delavske pravice in socializem, pa tudi od lastne in tuje buržuazije ogroženo avstrijsko republiko!

Šele po prihodnjih volitvah v državni zbor, ki bodo prinesle avstrijski socialno-demokratični stranki večino, bo delo za zaščito republike in za mir v podonavskem ozemlju doseženo, ker bo takrat avstrijska državna oblast v rokah proletariata.

Te neizbežne zmage avstrijske socialne demokracije ne more ustaviti nobena morilna akcija „Frontkämpferjev“, nobena intriga vlade in noben reakcionarni poizkus.

Prevelika je moč razredno zavednega avstrijskega delavstva, da bi mogli preko njega.

Navedli smo vse to, da bodo naši delavci vedeli, kako se gradijo

veliki delavski pokreti, kako se vstvarja močna razredna stranka, odbijajo napadi in vstvarjajo pogoji socialistične zmage!

Šesta: KU!

Uzunović je sestavil svojo šesto vlado, in ker je že prešlo v pregovor, da se nobena Uzunovičeva vlada ne drži več kot dva meseca, bi rekli, da smo do konca meseca marca preskrbljeni, če ne bi vedeli, da se vlada lahko zruši že prej.

Dejstvo je, da je Uzunović v enem letu pokopal in sestavil več vlad, kakor pokojni Pašič v enem desetletju, in da bo pokopal ravno tako hitro in lahko vlado KU, kakor je pokopal prej vlado RR. In da bo ravno tako brezskrbno in neženirano kompromitiral in žrtvoval Korošca, kakor je kompromitiral in žrtvoval Radiča.

Zato ni izključeno, da homo doživeli še pred koncem meseca marca novo vladno krizo, da dobimo spet ali RR ali PP in da bo KU le kratka epizoda v rekordni tekmi g. Uzunoviča za svetovno prvenstvo v sestavljanju in odstavljanju vlad. V tem slučaju bo seveda žrtvovana le črka K, slavna črka U bo pa v našem dnevnem političnem alfabetu še dalje živela, vse dotlej, dokler bo v naši politični in parlamentarni situaciji še kaj „izpitivati“, odnosno, dokler bo še v našem parlamentu še kaka opozicijska skupina in še kak opozicijski načelnik parlamentarne skupine, ki ga bo treba kompromitirati in likvidirati s tem, da se ga vzame za mesec ali za teden dni v vlado, nato pa široko telebne črez vladni prag! Utis imamo namreč, da je bila gospodu Uzunoviću poverjena ta rabeljska naloga, da z neprestanim sestavljanjem in odstavljanjem vlad ter kompromitiranjem v njegovih provizoričnih vladah sodelujočih skupin, kompromitira in ubija do kraja vso parlamentarno opozicijo, in ž njo vred še ono malo našega kolikortoliko v poštev prihajajočega parlamentarizma.

Priznati moramo, da se je gospod Uzunović lotil tega svojega krvniškega posla z nenavadno vnemo in da je že te prve dni svoje najnovejše šeste vlade svoje nove zaveznike, slovenske klerikalce, že tako močno kompromitiral, da lahko brez skrbi že spet demisionira ter poskusi svojo srečo še pri Davidoviću — nakar lahko pošlje brez odloga ves parlament domov in razpiše volitve. Takrat bodo namreč opozicijske stranke v očeh naroda ravno tako priljub-

ljene, kakor je, recimo, danes radikalna stranka!

Da bi rad svojim klerikalnim zaveznikom čimprej zavil vrat, se je pokazalo na včerajšnji seji finančnega odbora. Tu je g. Uzunović poslal v boj za njegovo demisijsko vlado klerikalne ministre in poslance, kakor je prej v takih slučajih pošiljal v boj radičevce. In kakor so mu prej radičevci fanatično služili, tako so mu toplot klerikalci. Odbili so čisto in kratko vse predloge opozicije, ki so šli za tem, da se znižajo in izenačijo davki, povišajo krediti za socialno politiko, pomagajo brezposelnim, dvigne in reši industrijo itd. itd. Glasovali so kratkoma proti svojim lastnim predlogom, ki so jih še pred tednom objavljali v „Slovincu“ kot predloge klerikalnega poslanskega kluba za rešitev gospodarske in socialne krize!

Polom klerikalne politike v finančnem odboru je tako velik in svojevrsten, da se skoro ne da primerjati niti s polomom republikanske politike g. Radiča!

Gospod Uzunović je torej lahko zadovoljen!

Klerikalci mu ravno tako pokorno služijo, kakor prej radičevci.

Če so tudi slovenski volilci zadovoljni, je drugo vprašanje.

Če se ne motimo, so bile uprav te dni volitve v oblastne skupščine, in če se ne motimo, so klerikalci še pri teh volitvah trdili, da ne gredo v vlado, v kateri sedi general, ker so za demokracijo in parlamentarizem; če se ne motimo, so še pri teh volitvah zahtevali izenačenje davkov in sploh vse tisto, kar se je te dni v finančnem odboru zahtevalo od vlade, da se ukloni gospodarska kriza in reši — pa so te dni šli v isto vlado, z istim generalom in odboili tiste predloge, za katere so se potegovali v volilni borbi in zaradi katerih jim je narod zaupal svoje frnikule!

Ali si moremo sploh predstaviti bolj zaprepaščujočega političnega pojava?

Pa se čudimo Radičevemu naglemu republikanskemu efijalitstvu!

Radič je vsaj rogovilil in stražil, klerikalci so se pa udali na celi črti, se na celi črti zamočvirili, kompromitirali in izdali so ves slovenski narod — v čigavo korist?

Strašna so pota jugoslovanskih buržuaznih strank!

Debata k volitvam.

F. Svetek:

Po volitvah.

Potek in rezultat zadnjih volitev je pokazal, da smo z enotnim nastopom prav ob dvanajsti uri preperečili popoln razkroj delavskega gibanja v naših krajih. Polnih šest let je bil proletarijat, kot razred, brez zaščite svojih interesov. Posamezne frakcije so sicer skušale poseči v borbo zlasti tam, kjer so bili v nevarnosti predvsem interesi lastnih pristašev. Seveda so bili uspehi minimalni, ker so nasprotniki dobro čutili, da je u-

darna sila proletariata izčrpana v medsebojnih frakcijskih bojih. Tako so se življenski pogoji proletariata vedno bolj in bolj poslabševali. Povrh vsega je pa pritiskala še velika gospodarska kriza z ogromno brezposelnostjo, ki je grozila zlomiti še zadnje ostanke proletarske samozavesti, ki je glavni pogoj in gonilna sila vsakega gibanja.

Po vsem tem ni čudno, če so se proletarske vrste topile kot pomla-

PREDNAZNANILO!

danski sneg. Kajti vedeti je treba, da ne prihaja delavec v organizacijo zaradi lepih besed ali ne vem česa, temveč predvsem zato, da zaščiti in izboljša svoje ekonomsko stanje. Če bi to ne bilo res, bi zbrala Bernot in Klemenčič zelo velike armade okoli sebe, kajti nihče jima ne more očitati, da ne znata dovolj dobro hvaliti svoj program in dovolj ostro podčrtavati tuje navidezne napake.

Resničnost te trditve lahko potrdi vsakdo, kdor med proletariatom živi in kdor je hodil ob zadnji volilni kampanji na shode. Enoten nastop je bilo glavno vžigalo, ki je razgibalo vsaj one mase, ki niso že popolnoma pretrgale stikov s svojimi nekdanjimi organizacijskimi središči. Škoda le, da je bil enoten nastop tako kasno sklenjen, ker v razmeroma kratki volilni dobi tehnično ni bilo mogoče razširiti tega dejstva med vse delavstvo.

Eno smo pa le dosegli: **Ustavili smo nadaljne razkrajanje** in vtili precejšnji množici 15 tisočem delavskih volilcev novih nad, da bodo s samopomočjo in organizirano borbo ustavili val socialne in politične reakcije.

Se bodo te nade uresničile?

Mi ne bomo zopet padli v stare partizanske medsebojne boje, ki bi razkrojili vse, kar je še ostalo, tudi to, kar smo pri zadnjih volitvah zopet pridobili?

To je vprašanje, ki muči večino najboljših delavskih zaupnikov. Njihova skrb je tem večja, ker vidijo, da se zopet pojavljajo stari petelini, ki mislijo, da so dovolj dolgo (cela 2 meseca) molčali, borba proti **razrednemu** nasprotniku jim pa itak ni dovolj interesantna in tudi verzirani niso v njej.

Videli smo v volilnem boju, da so ravno oni, ki so najbolj rohneli proti prokletemu »socialpatriotizmu« itd., v borbi z meščanskimi nasprotniki popolnoma odrekli.

Naša stranka se zaveda položaja in je več kot gotovo, da bo storila vse, kar je v njenih močeh, da bo proletariatu tudi v bodoče enotno korakal proti združenemu nasprotniku. Zato bi bilo tudi najenostavnejše, če bi po dosedanjih izkušnjah energično prelomili s preteklostjo ter osnovali iz vseh frakcij eno enotno delavsko stranko.

Kolikor smo obveščeni, stoji tudi skupina »Zedinjenje« na tem stališču. Dekalisti (Enotnost) pa o tem še niso spregovorili zadnje besede, pač so pa med volilno borbo večkrat

izjavili, da so sicer za enotne akcije vedno pripravljeni, v enotno stranko pa ne gredo, ker smatrajo za veliko potrebo, ohraniti in gojiti svoje posebnosti v lastni organizaciji.

Seveda je to, kar bodo ukrenili, pred vsem njihova stvar. V kolikor pa dotika njihova odločitev splošne proletarske interese, je pa naša dolžnost, da o njej spregovorimo tudi mi svoje mišljenje.

Mi v resnici ne moremo razumeti, kako so prišli ti sodrugi do mišljenja, da zamorejo neke zanje posebno važne postulate ohraniti in gojiti le v ločeni organizaciji. Nasprotno, nam se zdi, da bi napravili **svoji** stvari tem večjo uslugo, v čim večjem krogu jo skušajo gojiti in razširiti. Predpostavljamo seveda, da v svoje postulate verujejo, da so dobri in izvedljivi!

Ako torej tako trdno verujejo v pravilnost svojih naukov, da bi bili pripravljeni doprinesiti še celo to žrtev, da bi še nadalje vzdrževali svojo posebno organizacijo, potem bi smeli vsaj samim sebi toliko zapupati, da bodo tudi v skupni organizaciji te nauke ohranili čiste in jih mogoče razširili še na tiste, ki bodo sicer ločeni od njih z organizacijskim zidom.

Sicer pa, kakor rečeno, je odločitev predvsem njihova notranja zadeva. Če smatrajo res za neobhodno potrebno, da ostanejo organizacijsko ločeni, bomo mi kljub vsemu obravnavali z njimi, kakor se spodobi s proletarsko skupino, ki sicer ločeno koraka, ki pa ob uri skupne nevarnosti z nami enotno udarja.

Pogoj, da se pa to razmerje res vzdrži, pa ni odvisen samo od ene, temveč od obeh skupin. Tudi oni se morajo zavedati, da so dolžni spoštovanja do naše stranke, ki je tudi v zadnji volilni bitki pokazala, da je proletarska in da razume podrediti svoje strankarske interese skupnim interesom proletariata.

Seveda ni s tem rečeno, da ne smejo kritično motriti našega delovanja in tudi javno izpovedati svojega mišljenja. Kritika je potrebna, zato se je tudi mi ne odrekamo. Mora pa biti konstruktivna in ne sme zastrupljati vodnjakov.

Mogoče je torej tudi na ta način urediti vprašanje enotnega nastopa. Tudi to je napredek, ki bo okrepil delavske vrste ter jim dal zaslombe, ki so jo tako zelo potrebne. Ne sicer toliko, kakor če bi formirali enotno stranko, na vsak način je pa tudi ta rešitev korak v boljšo bodočnost. —

Kaj sedaj?

Volitve v oblastno skupščino so pokazale, da se socialistična stranka spet dviga in utrjuje. Razkol v zadnjih petih letih je že sam ob sebi oslabil delavski razred, rodil nezaupanje, poleg tega so pa seveda pomagale tudi meščanske stranke, posebno klerikalci, oblatiti vse delavske zaupnike. Kdo se še spominja znanega »Večernega lista«, ki je navidezno podpiral takrat delavstvo, šlo mu je pa za razbijanje političnih in strokovnih delavskih organizacij? Poleg klerikalcev so seveda pomagali k tej nesreči, da se je delavski razred razdelil na toliko nepomembnih grup, tudi demokratski, ki so ustanovili s svojimi lastnimi sredstvi narodni socializem. Narodni socialisti so se sedaj združili na eni listi s tisto stranko, katero so, posebno v rudarskih revirjih, še pred nekaj meseci hinavsko preklinjali kot največjo sovražnico delavstva.

Če smo tudi z rezultatom in skupnim nastopom pri zadnjih volitvah zaenkrat zadovoljni, ni še to vse; sedaj je treba iti dalje. Motiti nas ne smejo izbruh posameznikov, in če so še tako neokusni. Kdor sedaj razdira in prinaša neslogo, ga

bo delavstvo samo obsodilo. Še manj nas mora biti strah takozvanega bernotizma, ker zmešane glave, ki se zbirajo okrog »Napreja«, se bodo prav gotovo tudi brez našega truda same obglavile. Število glasov, ki so jih dobili čisti bernotovci, brez srezkega okrožja Dravograd in Slovenjgradec, ne dosegajo niti 10 odstotkov skupnih glasov socialistične stranke! Da je v Dravogradu in Slovenjgradcu prav gotovo dve tretjini glasov socialističnih in samo ena tretjina bernotizma, smo si lahko sigurni. Delavski razred je torej brez dvoma v pričetku konsolidacije. Ko to trdimo, se lahko opiramo tudi na zgodovino razvoja delavskih organizacij. Pred 47. leti — l. 1879 — je vladalo med delavstvom v mestih nekdanje monarhije tudi hudo nesoglasje in so se pojavile v delavskem gibanju dve grupaciji. Eno se je imenovalo zmerno, drugo radikalno. Ti dve grupi sta se ravno tako ekstremno med seboj bojevali, kakor dosedaj pri nas. Po približno sedmih letih je bilo prvič mogoče začeti po malem organizirati in izdajati list »Enakost« (Gleichheit) in postavljati strokovne in politične

Delavska Telovadna Enota „Svoboda“ v Studencih naznanja, da se vrši otvoritev nove telovadnice dne 14. in 15. maja. V teh dneh se vrši v Studencih velik delavski zlet iz vse države. Naprošamo bratska društva, da ne prirejajo v omenjenih dneh v vsej državi nikakih vesellic. — Veselični odbor.

organizacije. Pri takratnem delovanju pa se na napadanje radikalnih ni nikdo oziral in ravno vsled tega so sami brez vrišča izginili, kakor bi jih nikoli ne bilo. Tako bodo tudi sedaj. Izginilo bo ono, kar nima življenjske podlage, kakor tudi bernotizem, ki ga že danes nikdo ne smatra za resnega. Vsi oni, ki so dosedaj imeli iskreno voljo za skupen nastop in skupno delo za povzdigo delavske zavesti, zaupanje v samega sebe, morajo iti s svojim delom dalje. Širiti je treba delavski tisk brez odpadov na one brezpomembne grupice, boriti se proti nesramnemu kle-

rikalizmu in demokratskemu kapitalizmu. Ustanoviti poleg strokovnih tudi politične organizacije v vseh onih krajih, kjer se nahaja kaka skupina delavstva. Prirejati več zaupnih sestankov. Tako se je delalo tudi v onih letih, ko se je začelo gibanje spet konsolidirati. Prvi uspeh tega dela je bil takrat Heinfelski strankin zbor in pozneje vedno večji napredek in večja samozavest delavstva samega. Tudi sedaj bomo želi iste uspehe, ako pričnemo z resnim delom. Marsikdo vpraša, kaj sedaj? Odgovor naj bo: pridno in združeno na delo in prihodnost bo delavska!

Zakaj ameriški kapitalisti rušijo mehiško delavsko vlado?

Ameriške družbe, ki imajo v svojih rokah do 85 odstotkov oljne produkcije v Mehiki, vedo, koliko pomeni podpora, ki jim jo daje ameriški državni department v boju proti mehiški vladi glede oljnih in zemljišnih zakonov, ki so stopili v veljavo z dnem prvega januarja tega leta. Vedo pa tudi ameriški in mehiški delavci, kakšna je njihova dolžnost.

Strokovno organizirano delavstvo v Združenih državah je združeno s strokovno organiziranim delavstvom v Mehiki v Pan-ameriški delavski federaciji, katere predsednik je William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, podpredsednik pa Luis N. Morones, član Callesovega kabineta. Morones je minister za trgovino in delo. Na tem svojem mestu bo imel seveda dosti opravka z družbami, ki morajo nabaviti vladno dovoljenje za razvoj oljnega polja, o katerem trdijo te družbe, da je njih in da so ga dobile leta 1917, ko je nova ustava stopila v veljavo.

V glavnem stanu Pan-ameriške federacije, ki je nastanjena v slossopju Ameriške delavske federacije, smatrajo poizkus Kellogga za uklonitev mehiškega naroda, da odstopi od svojih ustavnih pravic zaradi ameriških oljnih interesov za veliko bolj resno stvar, kot pa sam prepri zaradi olja. Tam smatrajo ta poizkus za udarec proti Callesovi vladi, ki jo je vzpostavila mehiška delavska federacija. Ameriški vlagatelji in špekulantje v Mehiki vidijo v Mehiki delavski federaciji največjo oviro proti hitremu izkorišča-

nju dežele. V tej delavski organizaciji vidijo še več, in sicer to, da jih ta delavska organizacija ovira pri izkoriščanju Centralne in Južne Amerike. Dozdaj je tisk teh špekulantov, ki ga vodijo in urejujejo ljudje kot Chandler Anderson v Washingtonu, pripovedoval v svoje propagandistične svrhe, da so delavske unije v Mehiki boljše, da sirsavno je sila, ki vodi Mehikance pri vseh njih akcijah, bolj narodna kot boljše, in skuša izboljšati življenjski položaj delavskih mas v Mehiki.

Ako zmaga mehiško delavsko gibanje potom Callesove vlade v tem sporu, tedaj mehiški delavci ne bodo več po ceni delali; ampak zahtevali bodo vedno večje mezde. Če pa mehiško delavstvo izgubi bitko in zmagajo oljni interesi, tedaj bodo mehiški delavci prisiljeni delati vedno ceneje in postanejo nevarni konkurenti ameriških delavcev na jaso zapadu.

Standard Oil, Mellon's Gulf Oil in druge oljne družbe bodo zahtevale ameriško intervencijo, da ščitijo svoje interese. Za oljnimi družbami so pa drugi finančni in industrijski privatni interesi, ki bi radi Mehiko in druge latinske ameriške republike razvili kot ameriške kolonije. Ti krogi vidijo, da so zanje najbolj nevarni v Mehiki delavci, ker so najbolj uporni napram privatnim kapitalističnim interesom. Zato oni upajo, da zlomijo ta uporni duh mehiškega delavstva, ako se mu pokaže moč washingtonske vlade.

Katoliškemu „Slovencu“ v album.

Znano je, da najbolj zvita in neresnična poročila o sejah mariborskega občinskega sveta prinaša list, ki izhaja pod pokroviteljstvom ljubljanskega škofa, t. j. »Slovenec«. Ta list se je povzpel tako daleč, da je v poročilu o predzadnji proračunski seji poročal, da sem jaz **hvalil upravo bloka** na tuk. magistratu, med tem ko sem s proračunskimi številkami dokazal, da ta uprava ne zasluži hvale, ker ni absolutno nič prihranila, niti davkov znižala itd. Vse davke, ki so se pod »Grčarjevim« županovanjem uvedli in ki so pod Leskovarjevim avtomatično napredovali, je blok porabil za tekoče potrebe in skoro vse, kar je novega napravil, je to, da se je zadolžil in za te dolgove se mora plačevati ogromne obresti.

Tudi za socialno skrbstvo, o katerem toliko govore, niso napram skupnim potrebščinam od leta 1923 do 1927 izdali niti 2 odstotka več, med tem ko so upravni stroški ogromno narasli in so samo izdatki za penzioniste (ki so povečini nemški, iz službe vrženi uradniki) narasli za preko **pol milijona** dinarjev.

Tudi v poročilu o zadnji proračunski seji je ta »Slovenec« neki moj izraz pretvoril po svoje. Res je, da sem izjavil, »da smo proti vsaki pravičnosti«. Ker ni »Slovenec« navedel, v kakšni zvezi sem to izjavil (in to

izjavo tu potrjujem), moram jaz to storiti in delavski javnosti povedati sledeče: Ko je dr. Jerovšek utemeljeval svoj predlog, da se hišnim posestnikom najmanj zniža za preko **200.000 Din.**, a najemnikom pa **zviša za 720.000 Din.**, je izjavil, da bodo za ta predlog, ki je »pravičen«, tudi socialisti glasovali, ker so za pravico vseh. — Tedaj sem izjavil, da mi socialisti napram hišnim posestnikom ne moremo priznati te pravičnosti, tudi če bi imeli prav (kar v gori navedenem slučaju nimajo), ker pravičnost ne more obstojati, dokler obstoji razred, ki drugega izkorišča, t. j. dokler obstoja sedanji kapitalistični sistem, katerega podpirajo tudi hišni posestniki kot razred. Torej jaz sem odklonil, da bi glasovali za pravice kapitalističnega razreda. — Nikdar se pa nisem izjavil proti vsaki pravičnosti, ako je res taka.

»Slovenec« se sramuje povedati, da so morali na naš pritisk, ki je učinkoval tudi na »Slovenčeve« pristaje, suspendirati sejo in potem delno ugoditi našim zahtevam s tem, da so najmanj znižali samo na 30 in gostaščino od 19 na 18 odstotkov. In ako bi bili narodni socialisti nekoliko bolj delavski in manj meščansko orientirani, bi se bila gostaščina znižala na 15 odstotkov, kakor smo mi predlagali.

Josip Petejan, obč. svetnik.

Proračunska seja mariborskega občinskega sveta.

V petek, dne 28. januarja t. l. se je šele vršila plenarna proračunska seja marib. obč. sveta. Resnično, to niso bile majhne skrbi za »našega prvega slovenskega župana«, kakor je svoj čas demokrasko glasilo imenovalo z demokraskimi glasovi izvoljenega klerikalnega župana dr. Leskovarja povodom njegove izvolitve. To je bilo leta 1924, takrat, ko so nacionalistične stranke ravno tako ognjevito agitirale za njegovo izvolitev, kot letos nacionalni nemški purgerji! Mi smo vedeli, da proračunske seje ne bo pred koncem volitev, ne zato, ker so se klerikalci zvezali z Nemci za volitve v oblastno skupščino in ker so demokraski radi tega užaljeni, ampak radi tega, ker bi bili klerikalci ravno sredi volilnega boja morali volilcem pokazati svoj reakcionaren obraz v obliki zvišanja raznih davščin, kar bi jim silno otežkočilo agitacijo zlasti proti socialistom.

Hujši boj se je odigral že preje v finančnem odseku med g. Jerovškom in s. Bahunom. In dasi ima nacionalni blok sam dvjetretjinsko večino in še štiri Nemce povrh, kar pomeni 36 : 5, vendar je g. referent dr. Jerovšek moral mnogo svojih želj in željic pustiti doma za boljše čase.

Prav resno se je boril ta gospod z idejo povišanja tarifov pri pogrebnem zavodu kakor tudi pri mestnem kopalšču. Pri tem mu je prav pridno sekundiral g. Pfrimer, zastopnik Nemcev, ki so že v predvojnem času znali izvrstno revno ljudstvo privijati. Ravno zvišanje nižjih tarifov, katerih se revnejše ljudstvo najbolj poslužuje, je gospodi najbolj dišalo. Eden gospodov je že celo račune delal pri pogrebnem zavodu. Toda ti računi so bili napravljeni brez krčmarja, ker so jih tudi socialisti delali. S. Bahun je gospodi zagrozil s plenarno sejo, ako bodo forsirali ta povišanja, ki niso umestna niti potrebna.

Pa še več! Sočasno s povišanjem omejenih tarifov, se je g. Glaserju, Jerovšku i. dr. luštalo tudi znižanje plač pri obč. delavcih, ki so po njihovem mnenju mnogo previsoke. Toda vse to je moralo pasti v vodo in gospoda se je končno omejila samo na zvišanje najemniškega novčiča, ali kakor oni to imenujejo: gostaščina!

V petek so torej skregani blokaši prišli zopet polnoštevilno, ker je g. župan dr. Leskovar dal demokrasko flajšterček na skelečo nacionalno rano, katero jim je zadal z volilno pogodbo z Nemci, v obliki izjave, da ne bo odstopil, glasom pogodbe zagotovljenega mandata Nemcem. Ker je dovolj, če so smeli Nemci glasovati za dr. Leskovarja. S tem so se demokraski pomirili in so prišli na sejo.

Na seji so se drugače silno kislodržali in so molčali kot grob. Dr. Jerovšek, kot poročevalec finančnega odseka, je povedal samo to, da je bil proračun že davno v fin. gospodarskem odseku preresetan in da so imeli gg. občinski svetovalci dovolj priflike, istega preštudirati; zato ne bo obširneje poročal. (Četudi to ne drži, ker bi se to kvečjemu moglo nanašati na fin. odsek, med tem ko niso bili ostali obč. svetniki poučeni o raznih spremembah s strani fin. odseka.)

Sodr. Bahun se oglasi k besedi in naglašja, da referent ni pravzaprav ničesar povedal in da je nekoliko splošne debate potrebno. Češ: zakaj bi se nam sedaj moralo tako

muditi, ko pa so gospodje cela dva meseca potratili z nepotrebnimi prepri. Res je, da ima g. župan samo par dni še časa, ker je provizorij dovoljen samo do 31. t. m., toda to ni naša stvar. Mi si bomo dovolili par ur kritike.

Mi socialisti se ne strinjamo s sklepom fin. gosp. odseka, ki je šel za tem, da po stari navadi zvali vsa bremena na ubogo ljudstvo, pred vsem na najemnike. G. referent bi bil moral povedati, da so izdatki večji kot v minulem letu in da je potrebno kritje. Ko je šel nacionalni blok l. 1924 v volitve, je izdal parolo strogega »šparanja« in proti visokim davkom. Ampak gospoda se ni tega držala. Proračun se je od tedaj zvišal na dvojno vsoto in posamezna poglavja so se tekom kratkih let potrojila in celo podesetorila. Te večje izdatke pa se je krilo vedno skoraj izključno iz enega edinega vira, in ta je tisti nesrečni najemniški novčič ali gostaščina.

Vsled rapidnega in blaznega povišavanja najemnin v zadnjih letih je seveda ta davek avtomatično raste in blokaška gospoda se je celo bahala, da ji ni bilo treba nobene davščine zvišati. To trdi tudi sedaj, ja, celo naglašja, da je letos prvič po vojni eden davek znižala! Toda to je ironija.

V l. 1925-26 se je plačevala gostaščina, vodna naklada in kanalska pristojbina 37 odstotkov od najemnin iz l. 1923-24, t. j. od ca. 7 milijonov dinarjev. Letos in prihodnje leto pa se bode pobirala od okrogle vsote najemnin 19 milijonov dinarjev. Gospoda od večine pa je sklenila, da bo pobirala od gorenje vsote 20 odstotkov, kar znaša 900.000 Din več kot lani. Toliko bi morali najemniki več plačati na občinskih dokladah. — Mi socialisti pa se s tem ne moremo strinjati. Ako že hišni posestniki tako neusmiljeno gnjavijo najemnike, tedaj ni nikjer zapisano, da jih mora tudi še mestna občina gnjaviti.

Večina v odseku je namreč sklenila, proti glasu socialističnega zastopnika, da se zviša najemniški novčič, katerega plačajo najemniki, za 900.000 Din. Ker pa bi potem nastal prebitek za 300.000 Din, se zniža 40 odstot. najmarinski davek, ki ga plačajo hišni posestniki. Praktično to pomeni, da se najemnikom seže malo bolj globoko v žep in se da to, kar je občini odveč, hišnim gospodarjem v žep! Socialisti pa stojimo na stališču, da se je gostaščina že dovolj zvišala in mora ostati v dosedanji izmeri. Za kritje primanjkljaja okroglo 600.000 Din, pa se naj najde drug vir in sicer kak luksuzni davek.

Poglavje: gasilstvo, za katero je predviden izdatek od 134.000 Din, za katerega pa ni kritja, naj se krije iz primerne davščine in sicer naj plačajo zavarovanci, ozir. zavarovalne družbe, ki imajo največjo korist od tega in nikakor ne najemniki, ki niso lastniki hiš in drugih objektov.

Govornik je končno kritiziral nacionalni blok, zlasti klerikalce, ki so za čas zadnjih volitev uganjali silno demagogijo, da bi volilce nahujskali proti socialistom, kar se jim pa kljub temu ni posrečilo in kar je jasen dokaz, da so volilci dali socialistom prav ter demagogijo obsodili. Blok je slabo gospodaril na občini. Malo je storil, a veliko dolgog je napravil. Mnogo uradnikov se je po nepotrebnem upokojilo in še več novih nastavilo, zlasti partizanov.

Dnevne novice.

Izpremenite volilni red za avtonomne občine in Trbovlje v Sloveniji! Z ozirom na proračunsko debato v narodni skupščini pošlje te dni krajevna organizacija socialistične stranke Jugoslavije v Ljubljani ponovno poziv na merodajne politične faktorje, da se zopet uvede za Ljubljano, Celje, Maribor, Ptuj in Trbovlje splošna volilna pravica s čistim proporcem. Sistem večinske stranke so uvedli samostojni demokraski samo za Slovenijo in čas je že, da se ta zločin popravi. Opozarjamo, da je zadnji ljubljanski občinski svet ob nasilnem razpustu sprejel resolucijo, s katero je ljubljanska javnost soglašala ter se izrekla za boj proti tej krivici toliko časa, da se odpravi. Sedaj je prilika! In kdor tu ne stori svoje obljube in dolžnosti, je prelomil svojo besedo in izdal pravice ljudstva in načelo samouprave.

Proti gaženju zakona o nedeljskem počitku. Z ozirom na sistematično gaženje ministrskih odredb o nedeljskem počitku ter otvarjanju in zapiranju trgovskih in obrtnih lokalov, je poslal centralni sekretariat Del. zbornic ponovno vlogo na ministrstvo za socialno politiko, v kateri opozarja znova na popolni kaos, ki je zavladal v tem pogledu in obrtništvu in trgovini vzlic vsem kategoričnim in jasnim zakonskim odredbam. Zakon o zaščiti delavcev prepoveduje vsako nedeljsko delo pomožnemu osebju, le izjemoma se v § 14 citiranega zakona predvideva možnost dveurne nedeljske otvoritve trgovin v občinah, ki ne štejejo do 10.000 prebivalcev in le to na podlagi posebne odredbe ministra trgovine in industrije, ki jo pa more izdati sporazumno z ministrstvom za socialno politiko, v tem slučaju pa morajo priznati pomožnemu osebju odgovarjajoči odmor na delovnik. Vzlic tem jasnim določilom zakona pa izdajajo posamezni veliki župani na svojo roko in proti zakonskim in ministrskim odredbam dovoljenje za otvorenje lokalov ob nedeljah tudi v mestih, ki štejejo nad 10.000 prebivalcev. V vlogi so navedeni taki konkretni slučajji gaženja nedeljskega odmora v Bjelovaru, Vršču, Beli Crkvi, Banatskem Karlovcu, Čakovcu, v mariborski in ljubljanski oblasti itd. Kot vrhunec nespoštovanja zakona in gaženja njegovih jasnih odredb se navaja »naredjenje« ministrstva trgovine in industrije, da naj bodo v nedeljo 5. decembra (na dan pred sv. Miklavžem) na teritoriju Hrvatske in Slavonije odprte vse trgovine! Vloga navaja tudi izgovor velikega župana osiješke oblasti in mestnega načelnika v Vršču, da so oni taka dovoljenja izdali na osnovi neke naredbe ministrstva socialne politike od 25. sept. 1926, to je one naredbe, v kateri se baš povdarja, da so veliki župani odgovorni, ako se ne bo v pogledu nedeljskega odmora postopalo v smislu zakona. Vloga podčrtava potrebo, da ministrstvo socialne politike v interesu svojega ugleda in ugleda državne oblasti, napravi kraj temu neredu ter zaukaže še enkrat velikim županom, da se morajo striktno držati njegove naredbe od 25. sept. 1926.

Izpolnilo se je. Že pred volitvami v oblastno skupščino, ko smo videli, kako se naši klerikalci pehajo, da dosežejo v Sloveniji kar najboljši uspeh, smo pravilno domnevali, da špekulirajo priti čim preje v vlado. Saj sta bila dva ministrska stolčka še vedno prazna. In po volitvah so kar zakoprneli — po vladi, pa makar, da so preje grmeli proti tem »groznim radikalom Velikosrbom«. In da bi oni trpeli še generale v vladi? No, in zdaj se je zgodilo. G. Uzumović si v veliki zadregi ni vedel drugače pomagati, da pridobi na času, pa je vzel kar tri klerikalce v vlado. Vsa ta vlada pa ima komaj 3 glasove večine in še ti so negotovi. Vsakdo lahko sešteje dneve, ki jih bodo ti gospodje sedeli na svojih stolčkih ter vlekli po 30—40.000 Din. V sili pač hudič muhe žre, pravi ljudski pregovor. Seveda poje »Slovenec« veliko glorio, kakšno srečo in kakšno radost po-

meni ta vlada za Slovence. Kje je zdaj avtonomija? Zdaj so spet pozabili na ves centralizem. — Dober tek jim voščimo! In pa — koliko je neslo?

Podlistek je moral v tej številki zaradi preobitega gradiva izostati.

Malo popravka. K* zadnji statistiki o oblastnih volitvah 23. januarja je treba pridjati sledeče popravke glede nazadovanja delavskih glasov. V splošno je pripomniti, da pri letošnjih oblastnih volitvah v mariborsko oblast ni pripadal k mar. oblasti srez Laško, torej cel rudarski revir. Že iz tega se vidi, da je diferenca 19. tisoč glasov netočna; tudi sicer bi bila cela konstatacija druga, in tudi udeležba relativno manjša — dasi je navidezno volilo več volilcev. To pa je pripisati večjemu številu volilnih upraviteljev. Pravilno pa je dejstvo, da je leta 1920, s katerim se primerja današnji položaj, povojna psihoza mas prinesla toliko več. Toda vsakdo je pričakoval, da bo psihoza te mase, zlasti kmečke, upadla in ž njo tudi število delavskih glasov. Primerjanje sedanjega stanja s stanjem v letu 1920 je pa v splošnem neprimereno, ker je to zelo dolga doba in je vsled razcepov v prejšnjih letih bilo nazadovanje, dočim se danes točno lahko govori o napredku proletarske zavesti. Glede porastka klerikalnih in nemških glasov za 16.000, pa je omeniti, da leta 1920 Nemci po veliki večini niso imeli volilne pravice. Odtod torej ta prirastek.

Nekoliko volilne statistike. Začnimo z mariborsko oblastjo, kjer je delavski pokret še najbolj konsolidiran in prednjači ne samo v Sloveniji, nego vsem provincam države. Dobili smo po jakosti v srezih: Dravograd 1747, Maribor desni breg 1671, mesto Maribor 1528, Slovenjgradec 718, Ptuj 580, Maribor levji breg 320, Konjice 161, Gornji grad 136, Celje mesto 70, Šmarje 63, Ljutomer 45 glasov. V Prekmurju radi tehničnih ovir nismo postavili list. Vseh teh glasov skupaj je bilo 6039, kar znači napram zadnjim volitvah lep napredek. Bernot, ki je šel preko delavskih zahtev, je v vseh teh krajih dobil le 220 glasov, kar je zanj jasna obsodba. S svojim nastopom je onemogočil 1 mandat za Maribor desni breg; ta škoda pa je bila potrebna, da se končno obsodi tako sektanstvo. Če pregledamo posamezne uspehe v srezih, vidimo sledeče poučne številke. V mestu Mariboru je delavstvo pridobilo nad 350 glasov in če pomislimo, da so združene meščanske stranke klerikalcev, radikalov in Nemcev zbrale samo 630 glasov več kot delavci, je to jasen migljaj za bodoče občinske volitve, ki bodo še v tem letu. Z ozirom na visoko število delavcev, ki še niso bili, deloma vsled lastne, deloma vsled površnosti na magistratu vpisani, je treba, da se ta škoda takoj popravi. In v februarju se morajo vsi delavci in drugi socialisti pobrigati za svojo volilno pravico. Delavstvo v Mariboru je na pohodu in nasprotnike, zlasti klerikalce, je pošteno strah. — Največja trdnjava, ki sledi, je dravograjski srez; tam so delavci samo za 15 glasov zaostali za klerikalci. Teh 15 glasov je stalo en mandat. Po naši sodbi se bo ta diferenca dal prekoračiti pri prihodnjem boju in sicer tako, da bo plus na naši strani še znatno večji. — Slovenjgraški okraj nas je nekoliko iznenadil, zlasti če se pomisli, da je v Slovenjgradcu bilo komaj 12 glasov za delavsko listo. Tu bo treba več organizatoričnega dela. Menda je bila tudi udeležba prepričla, če se pomisli, da je v tem okraju mnogo industrijskega proletariata, kakor v Velenju, St. Janžu, v Škalah, Šoštanjju in drugod. — V konjiškem okraju so tla za razvoj in je uspeh 161 glasov dokaz, da je tudi že kader delavstva, ki mora gledati, da napreduje. — Celje (mesto) bi moralo več pokazati. Tu je razcepljenost mnogo škodovala, kajti v mestu, ki šteje par tisoč ljudi, mora biti več socialističnega pokreta. — Ljutomer je komaj v početku razvoja. — Maribor levji breg je pokazal, da je okolica

Delavci!

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edine v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

DARUJTE ZA GRADBENI ODSEK „SVOBODA“, SPODNJA ŠIŠKA!

Širite naš list!

Pridobivajte naročnike za „Delavsko politiko“!

Maribora že zrela za socialističen boj, a delo je seglo še premalo na daljno periferijo, kajti v Slov. goricah so tla za proletarsko, viničarsko gibanje. — Ptnjski okraj, zlasti mesto in bližnja okolica, sta spravila skupaj 530 glasov. Haloze in kmečki proletariat v ravnini čakata na prihod organizatoričnih sil. Za en mandat je manjkalo le 360 glasov. — V Šmarju so nam prvi koraki organizacije pokazali, da se tudi tu da doseči uspehe. — Maribor desni breg je močno industrijsko razvit; mislimo le na Studence, Pobrežje, Ruše, Falo, Tezno, Poljčane, Sv. Lovrenc na Poh. Tu smo dosegli 1671 glasov in s tem 1 mandat. Do drugega mandata je manjkalo le okrog 40 glasov (baje celo manj). Bernot si bo svojih 150 glasov, ki jih je tu dobil, vtaknil za klobuk. — Iz cele slike vidimo, da gre razredno zavodni delavski pokret krepko naprej in da lahko mirno gledamo kmalu prihajajočim bojem v oči. Trajno organizatorično delo in prosveta med delavstvom bo vodila do novih, še večjih zmag. — Oni, ki so ta pretekli boj razumeli in imeli dovolj uvidevnosti, da gre do pot preko vseh razdiračev naprej, bodo s tem delavstvu storili največje dobro, o sebi pa bodo dokazali, da so res pravi, nezaslepljeni voditelji proletariata.

Dežela, ki ima največ cerkva. To je Mehika! Naši klerikalci so tudi Mehiko izrabili v tem volilnem boju in pisali o strašnih stvareh. Duhovnike tam preganjajo, zapirajo in celo ubijajo, so pisali. In kaj je res? Sodrugi Edo Fimmen, tajnik Transportne internacionale, je imel, na željo amsterdamskega delavskega izobraževalnega zavoda, predavanje o njegovih potnih vtisih po Mehiki. Mehikansko ljudstvo je veljalo skozi stoletja kot voljni objekt izkoriščanja Špancev. Ko se je končno rešilo Špancev ter doseglo svobodo, tedaj je pa prišlo v suženjstvo domačih veleposestnikov, ki so se v deželi na ravno tako bogato in vsemogočno katoliško cerkev upirali. — Najpomembnejši predsedniki prejšnjega stoletja, kot Porfirio, Diaz, so bili kljub vsem liberalnim načelom končno le konzervativni diktatorji. Za razvoj ljudstva se ni storilo ničesar. Šol ni bilo in indijansko ljudstvo se je odpravilo od pouka. Prišli so inozemski kapitalisti v deželo in mali indijanski kmet je sirotel od dne do dne bolj. Od leta 1911 pa do 1917 je zamenjala ena revolucija drugo, dokler je končno l. 1917 prišlo do ustave, ki je rešila vprašanje zemljiške posesti v interesu indijanskega kmeta in vse cerkve od posesti izključila. Mehika ima največje število cerkva od vseh kulturnih držav. Vasi od 1500 prebivalcev, ki imajo po 8 cerkev, niso redke! — Mehikanske plače niso ravno sijajne. Iste znašajo po 80 centov do 1.25 guld., t. j. 15—28 Din dnevno. Sedanja, od duhovščine silno osovražena vlada, je v letu 1925 otvorila skupno 800 vaških šol in l. 1926 nad 1000. Šolska obveznost bo v prihodnje veljala splošno od 6. do 12. leta starosti. V l. 1927 se namerava otvoriti nadaljnjih 5000 šol. Podoželske šole bodo ob enem ljudski domovi, kjer se bodo ob večerih starši shajali v svrhu, da jim bodo učitelji v raznih zadevah dajali pojasnila. Tudi se ustanavljajo srednje poljedelske šole in vlada je dala napisati dobre knjige v to svrhu. Odpor do sedaj vsemogočne cerkve proti temu silnemu delu izobrazbe in kulture je tedaj razumljiv. Cerkev se je branila, da bi napravila inventar o svojih posestvih in duhovščina je štrajkala. (Škoda, da ni bilo tam dr. Korošca, da bi vpoklical pope na orožne vaje, kot pri nas železničarje!) O kakem preganjanju vere ni niti govora. Cerkve so odprte in vsakdo gre lahko notri. Krsti, poroke in pogrebi se vrše cerkveno. Cerkev je zaveznik inozemskega kapitala, pri čemur

igrajo petrolejski interesi Zedinjenih držav največjo vlogo!

Občni zbor društva stanovanjskih najemnikov v Ptujju, ki se je vršil v sredo, dne 2. t. m., je bil izredni dobro obiskan in živahen. Poročilo odbora, ki so ga podali predsednik s. Mar, tajnik in blagajnik g. Siegel, je bilo soglasno z odobrenjem vzeto naznanje. O položaju stanovanjskih najemnikov je poročal s. Petejan iz Maribora, kateri je v daljšem govoru pojasnil položaj najemnikov in opozarjal na katastrofo, ki preti po prvem novembru, ko preneha stanovanjska zaščita. Priporočal je, naj občni zbor sklene pozvati vsa društva najemnikov, da pri novem ministru za socialno politiko napravijo energične korake, da se zaščita najemnikov podaljša do popolne odprave stanovanjske krize. Ta predlog je bil soglasno sprejet. Ko je bil izvoljen novi odbor in ko se je sprejelo poročilo o »Stan in domu«, je s. Mar s pozivom na skupno in energično delo zaključil ta važen občni zbor.

Mesečne železniške karte v Avstriji. Tam gori, kjer seveda znajo boljšo prometno politiko kakor pri nas, so že uvedli mesečne karte, da se proti plačilu neke določene vsote, recimo 500—800 šilingov, voziš poljubno in kolikorkrat hočeš, po celi državi ali pa po določenih progah. — Ljudje, ki mnogo potujejo, seveda pridno segajo po takih kartah in bi mogoče ne potovali toliko. Pri nas pa je železnica sploh dosti dražja in ne nudijo, razen uradnikom in železničarjem, nobenih ugodnosti. In vendar bi železnica lahko več zaslužila, če bi posnemala sosedne države, pa bi ne bili deficitni tako velikanski.

Taksa za inozemce v Franciji. Centralnemu sekretariatu Delavske zbornice v Beogradu je ministarstvo za socialno politiko javilo, da se po sporočilu jugoslovanskega generalnega konzula v Parizu iztirjuje v Franciji od vsakega inozemca, ki ostane v Franciji več kot dva meseca 375 frankov za izstavljenje legitimacije inozemcu, medtem ko smatrajo one, ki ne ostanejo v Franciji več kot dva meseca, za turiste, in se od teh taksa za inozemce ne iztirjuje. Delavci, ki so zaposleni v Franciji na podlagi pogodbe plačajo znižano takso 40 frankov, to ugodnost uživajo tudi študenti, ki študirajo v Franciji. Delavci, ki delajo v Franciji brez pogodbe, plačujejo splošno takso od 375 frankov.

Maribor.

»Slovenčeva« enostranost je pokazala v pravi luči, kako se »Slovenec« boji resnice. »Slovenec« se namreč jezi, da »Jutro« prinaša socialistične govore v občinskem svetu, posebno tiste dele, ki so naperjeni proti klerikalcem in hoče s tem dokazati našo zvezo z demokrati. To, kar poroča o naših nastopih »Jutro«, nas prav nič ne briga. Da bi pa javnost imela o naših nastopih popolno sliko, bi »Slovenec« nasvetoval, da naj bo tudi on tako prijazen, kakor je »Jutro«, in naj prinese tudi ostale dele govorov, ki so jih socialistični obč. svetniki ob istih prilikah govorili tudi proti demokratom in Nemcem, ker samo tako bi se vsa klero-nacionalistična javnost prepričala, da smo mi proti vsem meščanskim strankam enako nastopali. »Slovenec« bi lahko povedal, kdo je pričel akcijo proti razmeram v Mestni hranilnici, kdo je nastopil proti zahtevam velikega župana, da se mora dati 25 odstot. od davka na prenočišča? Ali so to storili morda klerikalni »tigri«, ali so to storili naši sodruzi?

Klerikalna demagogija. Ko je pri zadnji proračunski seji s. Bahun govoril, kako bi se dalo najti kritje za gasilno društvo v Mariboru, ki dobiva okrog 141.000 Din podpore, je med drugim omenil, da bi morali pač hišni posestniki, ki imajo v slučaju

požara se največ zahvaliti ognjegascem, tudi kako kaj prispevati, bodisi potom kombinacije zavarovalnih družb, pri katerih imajo gospodarji hiše zavarovane, ali pa kako drugače. Kakor je seveda vsakemu jasno, da se dobrodelnost in marljivost ognjegascem, zlasti v Mariboru, mora kar najvišje vpoštovati, vendar so klerikalci vrgli grozen krik, češ, glejte jih, socialiste, kako nastopajo proti gasilcem, češ da so ti samo za gospodarje. — Da jim na ta neumni manevar kvečjemu nasede kak osliček, je lahko mogoče. Toda razumni ljudje vedo, kaj se pravi biti pošten in ne hinavski, kakor so klerikalci, ki spredaj ližejo, zadaj pa praskajo. Nam seveda ne gre za kake dvomljive pristaše, ker ne snubimo tako zavratno kakor naši občinski klerikalci, ki se z Nemci družijo in ljubijo; kadar pa gre za dejanja, pa jih potegnejo, kakor so jih tudi pri tem proračunu. Opozarjamo, da je sedanja večina sklenila, da morajo dobiti klerikalne inštitucije pod najrazličnejšimi imeni več kot polovico podporne vsote za kulturne (?) namene, dočim Nemcem niso namenili niti počenega groša. Vidite, gospodje, taka je vaša bratovska in »novo«-krščanska ljubezen do Nemcev — in do ognjegascem.

Ortopedična telovadba v Mariboru. G. telovadni učitelj na meščanski šoli g. Lovrenčič je dogovorno z tukajšnje občino uvedel telovadbo za otroke, ki imajo slabo državo ali pa skrivljeno hrbtenico. Vsem staršem ki imajo take slabotne otroke, se priporoča, da se obrnejo na g. Lovrenčiča na Meščanski šoli, Krekova ul.

Nova afera v delavnicah bivše južne železnice v Mariboru. Pretekli torek se je raznesla govornica, da je neki računovodja osumljen, češ da si je v zvezi z afero Jarha izposodil večjo vsoto denarja iz fonda prihrankov. Koliko je na teh govoricah resnice, bomo še zvedeli. Značilno pa je, da so pri železnici prihranki na razpolago; če pa kak delavec, ki težko dela, zahteva malo poboljška urnine, pa se mu reče, da ni kritja, oziroma nobenega denarja. — O g. Jarhu pravijo, da je težko bolan in zato leži v kaznilniški bolnici.

»Svoboda« Maribor. Vsi člani se pozivajo, da se v nedeljo, dne 6. febr. ob 10. uri dop. zberejo v Ljudskem domu, kjer se bo vršilo prvo predavanje preds. Ivana Favaia o osnovnih pojmih socializma. Ker imajo na prvem sestanku vsakega meseca vse sekcije položiti obračun o preteklem mesecu, naj odgovorni blagajniki odsekov prinesejo obračun s seboj, da bo vse poslovanje teklo v redu. — Udeležba mora biti polnoštevilna. Po predavanju debata. Vsi člani centralnega odbora v Mariboru naj bodo prisotni. — Predsednik.

Zadruga pekov Maribor in okolica sklicuje za dne 9. februarja 1927 pomočniški izpit, popoldan ob 3. uri, v zadružnih prostorih »Hotel Halbwid«. Kateri želijo položiti izpit, naj pošljejo prošnjo na predsedništvo z prilogami, sicer najmanj učno sprečevalo.

Pobrežje.

Svoboda Pobrežje. Člani imenovanega društva se opozarjajo, da se vrši letošnji občni zbor v nedeljo, dne 6. februarja 1927 v prostorih gostilne Simonič ob pol 9. uri dopoldne. Ker se bo na tem občnem zboru sklenalo v važnejših društvenih zadevah, se vabijo vsi člani k polnoštevilni udeležbi. — Predsednik.

Studenci pri Mariboru.

Prednaznanilo. Delavska Telovadna Enota Studenci pri Mariboru naznanja, da se bo 14. na 15. maja 1927 vršila slavnostna otvoritev njene nove telovadnice v Studencih. Ob tej priliki se zberejo v Studenci delavske skupine iz cele države na skupni proslavi in obhodu. Vsled tega se druga društva naprošajo, naj ne prirejajo v navedenih dneh nikakih prireditev. — Veselični odbor.

Črna.

Naznanjamo vsem našim sodrugom čitateljem proletarskega lista, da smo tudi pri nas pokrenili protialkoholno gibanje, ustanovili »Abstinentsko društvo Treznost«, katero je vsem poštenim ljudem dostopno, ker je versko in politično nevtralnno. Kajti to je prvo za nas proletarce, da smo trezni, da delamo z zdravim razumom in da se ne zadržujemo z alkoholom. Le v tem nam bo omogočeno doseči začrtani cilj, za katerega se borimo in v katerem vidimo rešitev. Zatorej ponovno kličemo vsem sodrugom in sodružicam: Pristopajte! Vsi v vrste abstinentskega društva! Živela treznost! Kdor soglašja, naj se zglašiš ob nedeljah od 10.—12. ure dopoldne v Konzumnem društvu Črna. — »Društvo Treznost«, t. č. poverjenik Petrič.

Kino.

KINO »DIANA«, STUDENCI

Od sobote, dne 5., do vključno torika, dne 8. februarja: »Avto štev. 13 ali vražje dečko«, Senzacijski film v sedmih činih, polnih temperamenta in veselja. Sportna komedija s poznanim Rihardom Dix v glavni vlogi. Bill Phelps je dobil na loteriji krasen avtomobil za dirke, ali njegov bivši lastnik ga opozori na dejstvo, da je to voz nesreče. V istini nam prikazuje vseh sedem činov nepopisljive pustolovščine in incidente. Bill pa kot junak dneva premaga vse težkoče in si pridobi s svojo drznostjo pri velikanski dirki ne samo prvo nagrado, temveč tudi srce najlepše gospodične Doris. — Pride: Lia de Putti v prekrasni drami: »Komedijska življenja«. — Ob sobotah in nedeljah svira ciganski orkester.

Nabirajte nove naročnike

IVAN JAX IN SIN, LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

ŠIVALNI STROJI

izborna konstrukcija in elegantna izvišitev iz lastne tovarne. 15 let na garancija. — Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI „ADLER“

Kolesa iz prvih tovarn, Dürkopp, Styria, Waffrad (Orožno kolo). Pletilni stroji vedno v zalogi. — Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroke! — Cenike franco in zastonj!

MOŠKE OBLEKE, KLOBUKE,

perilo, čevlje, dežne plašče, dežnike, palice, nogavice i. t. d. kupite najcenejše in najboljše pri

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2.